

EU og våre holdninger

Nei til EU sendte nylig en lesebok til alle husstander i landet. Innledningsvis leser vi: "I EU-saken tar vi standpunkt både ut fra fakta og våre grunnleggende holdninger til hverandre, til landet og til verdenssamfunnet." Og det stemmer jo.

Men å bli klok på fakta er vanskelig. Ikke minst når ledere på nei- og ja-siden fremstiller de samme fakta som henholdsvis en katastrofe og en velsignelse. Desto viktigere blir det å studere selv, tenke selv og avgjøre på basis av egen samvittighet og ten.

For å se klartest mulig i spørsmålet om EU-tilslutning, er det viktig å kartlegge egne holdninger. Påvirkningen fra et miljø, vanetenkning, frykt og egoisme har et sterkere grep på oss enn vi liker å innrømme. Hvis denne lederartikkelen kan stimulere noen til å ta papir og blyant og lage en ærlig inventarliste over sine holdninger i EU-saken, har den oppnådd sitt mål.

Som leseboken, la oss ta holdningene til hverandre først. Vi har en tendens å se egen oppriktighet gjennom et forstørrelsesglass og motpartens gjennom en omvendt kikkert. Og hva med bitterhet? Er det noen vi er så bitre på at et ja hos dem provoserer et nei hos oss, eller omvendt?

Dernest holdningene til landet. "Langsamt ble landet vårt eget," skrev Nordahl Grieg. En internasjonalisering i effektivitetens og konkurransens navn er ingen erstatning for et sted du kan kalle ditt eget. Men det er en milevid forskjell mellom denne hjemstavnsretten og slagordet "Norge for nordmenn". Hvis vi er ærlige, må de fleste av oss konstatere at vi har både den riktige og den gale formen for fedrelandskjærlighet i oss.

Når det gjelder verdenssamfunnet, kan vi diskutere om Norge eller EU gjør mest for å løse globale problemer som kløften mellom rike og fattige land, forurensning eller arbeidsløshet. Men vi nordmenn blir ikke bedre av å sammenlikne oss med andre. Det vi alle gjør er helt utilstrekkelig.

Norge tilhører verdens overklasse. Fokuseringen på eget velvære og egen sikkerhet bringer oss på kollisjonskurs med de nødstilte. Mens ansvar for andres liv og vilje til å dele vil bidra til en samarbeidende menneskehet.

I en tale til Europaparlamentet nylig etterlyste Vaclav Havel, Tsjekkias president, en åndelig-moralsk dimensjon i europeiske integrasjonsbestrebelse. Den må bygge på europeernes grunnverdier og moral-kodeks, sa han. Dette er en dimensjon ingen lover eller forskrifter kan innføre. Det kan bare enkeltmennesket gjennom sitt valg av verdier og holdninger.

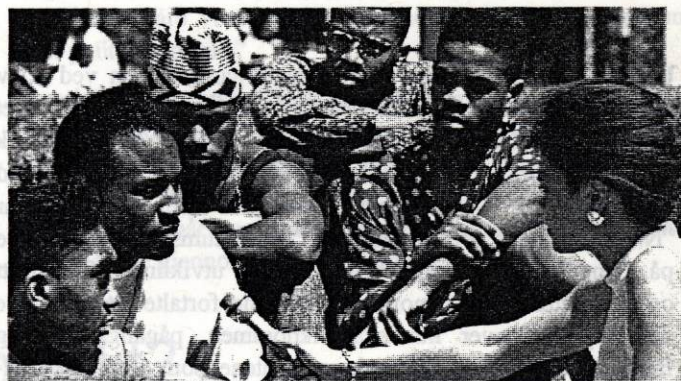
JJW

Atlanta-ungdom til Oslo

President Clinton sa i en tale den 17. mai at USA's fremtid avhenger av om landet har "ungdom med god utdanning og disiplin som er mer interessert i bøker enn skytevåpen, mer interessert i de neste fem år enn i de neste fem minutter."

Dette gjelder også Norge, hvor gate- og skolevold er et voksende problem. På denne bakgrunn har Moralsk Opprustning i Norge innbudt seks unge amerikanere til landet i dagene 17. - 29. august, fem av dem afrikansk-amerikanere og en hvit. Med i følget er også en støttegruppe på fire. De kommer fra Atlanta, Georgia, hvor de i 1989 startet 'Black Teens for Advancement' (BTA). I løpet av fem år har mer enn 10000 ungdommer fra 23 skoler forpliktet seg på BTA's program om ikke-vold.

Ifølge myndighetene i Atlanta har BTA vært direkte årsak til at volden i skoleområdene er blitt redusert med opptil 57 prosent. I tillegg til bekjempelse av vold, satser BTA på å bygge opp selvrespekten hos de unge, og å hjelpe dem til å gjennomføre skolen. Som en av dem uttrykker det: "Nå er tiden inne for unge, svarte menn til å stå fram. Vi skal gjøre statistikkene til skamme. Det er opp til oss å vinne den respekten vi fortjener." I 1990 mottok BTA årets utmerkelse for "enestående innsats for samfunnet" fra afro-amerikanernes nasjonale organisasjon, NAACP.

Medlemmer av BTA intervjues.

Gjennom et samarbeid med Oslo kommune blir det lagt opp et bredt program med besøk i skoler som Gran og Elvebakken yrkesfaglige, hvor en stor del av elevene er innvandrerungdom. Videre blir det en mottagelse i Rådhuset. Bydelspolitiet på Stovner inviterer gruppen til å møte unge i bydelen. Det blir også et samarbeid med de unge i Non Fighting generation, en ikke-voldsgruppe i Oslo, som vil hjelpe til å være vertskap for amerikanerne. Politiet i Hamar lager et opplegg med bl.a. besøk på en ungdomsskole og møte med folk i Brumunddal.

Kort om MRA - verden rundt

OSLO: Tiltak Baltikum, en organisasjon startet på Ås for å fremme samarbeid mellom Norge og Baltikum, arrangerte i mars et møte med 10 baltiske studenter i Moralsk Opprustnings hus i Oslo. Etter en orientering om MRA, ble det diskutert hva som kan gjøres for at stortingsproposisjon nr. 80 om studiefinansiering av baltiske studenter i Norge, kan bevege seg fra en papirbestemmelse til virkelighet.

En uke senere innledet kateket Jon Ytrehorn fra Hornindal en temakveld om "Kviledagen - ein heilagdom i tida". Ytrehorn kom med konkrete forslag om hva den enkelte kan gjøre for å gjenreise søndagen som hviledag og helgedag. Samtalen etterpå dreide seg også om hvordan dette spørsmålet kan bli satt på nasjonens og massemedienes dagsorden.

22. april var seks afrikanske og asiatiske stipendiater fra Landbrukshøgskolen på Ås gjester i huset. En professor ved Landbrukshøgskolen og hans kone orienterte om en internasjonal dialog mellom bønder som de hadde vært med på i MRA's senter i Caux i Sveits. Det er nå 14. året på rad at utenlandske stipendiater fra Ås har kommet til programmer om MRA.

STOCKHOLM: På Villa Alnäs, MRA's hus i Stockholm, er et sidebygg i vinter blitt omgjort til et lite teater med plass til 40 tilskuere. 4. mai var det premiere på en kabaret skrevet av det svensk-engelske skuespiller-ekteparet Vendela Lövgren og Philip Tyndale-Biscoe. Tre tettpakkete forestillinger fulgte. Kabareten byr på sanger og sketsjer om konflikt, kommunikasjon og moderne moral. En prest kommenterte: "Om man vil få mennesker til å åpne seg for vanskelige og viktige spørsmål, må det gjøres på denne måten, med så meget varme og humor."

UKRAINA: Formannen for studentorganisasjonen ved Kiev universitets Mohyla akademi inviterte sine medstudenter til et seminar om MRA i dagene 15. - 20. april. Fra Norge deltok Julie Wilhelmsen og Frantz Nielsen, begge studenter ved universitetet i Oslo. Blant tema som ble tatt opp var "Nasjonalismens rolle i Europa", "Kommunismens innflytelse på mentaliteten i Ukraina" og "Vestens utvikling - fremskritt og svakheter". De to norske studentene fortalte etterpå at de var imponert over kunnskapsrikdommen, pågangsmotet og fremtidsroen hos de ukrainske studentene, som også gjennomførte en lesning av MRA-skuespillet "Stigen".

I den gamle handels- og kulturbyen Lvov i det vestlige Ukraina var ca. 100 deltakere med på et MRA-seminar 17.-20. mars. De forskjellige folkegruppene i byen var representert - polakker, jøder, armenere, russere, og hvite-russere. Innbudte gjester kom fra Polen, Tyskland, Sverige og Holland. En organisasjon av funksjonshemmete, "Rada", som har engasjert seg for MRA, sto som vertskap.

KROATIA: Kroater og bosniere som de siste tre år har deltatt i konferansene i Caux, inviterte nylig til et seminar om Moralsk Opprustning i det katolske gjestehuset "Emmaus" i

Leskoac utenfor Zagreb. De regnet med 30 deltakere men det kom 50, blant dem skoleelever og studenter, bønder, prester, psykologer, hjemmearbeidende kvinner, kunstnere, lærere, leger, sosialarbeidere og flyktninger.

Gjensidig åpenhet preget seminaret. Noen snakket om tiden under det kommunistiske regimet og om dagens press fra nasjonalismen og hatet. "I de årene var endel av oss feige fordi vi ville overleve," sa en. En annen fortalte at han som mangeårig partimedlem ikke hadde vært villig til å selge sin sjel, og at han nå holdt på å finne en ny vei. Deltakerne bestemte seg sammen til å begynne på en felles angerens og forsoningens pilgrimsferd.

KAMBODSJA: Ballsalen i Cambodiana Hotel i hovedstaden Phnom Penh var fylt av 350 deltakere ved åpningen av Moralsk Opprustnings konferanse i slutten av mars. Tema var "Hjertets forvandling - nøkkel til samfunnsforandring". Åpningstalen ble holdt av utenriksministeren, prins Norodom Sirivudh. Blant de internasjonale gjestene var parlamentsmedlemmer fra Frankrike, England og Australia.

Stor applaus, ikke minst fra de tilstedeværende studentene, høstet finansministeren Sam Rainsi. Han har kjent MRA helt siden studentdagene i Paris, og holdt et engasjert innlegg mot korrupsjon. Deretter introduserte han tollinspektør Spyros Stephou fra Kypros som fortalte om sin kamp mot korrupsjon og narkotikasmugling. En student var raskt på bena med et spørsmål: "Herr Stephou! Jeg vil gjerne vite hvordan jeg selv kan bli annerledes. Hvordan kan jeg begynne?"

En amerikansk diplomat som var til stede kommenterte: "Vi opplevet at kambodsjanere talte til kambodsjanere om personlig forvandling. Det var et høydepunkt at innenriksministeren, som en gang var Khmer Rouge-funksjonær, avsluttet konferansen med å fortelle om kampen for å tilgi Khmer Rouge. Etter at han forlot bevegelsen, hadde de tatt livet av hans familie og forsøkt å drepe ham."

SØR-AFRIKA: Conrad Hunte fra Barbados var i 50- og 60-årene en av verdens beste cricket-spillere. Nå er han blitt engasjert av det sør-afrikanske cricket-forbundet for å utvikle sporten i landet, og bruke sin lange erfaring både med cricket og Moralsk Opprustning til å støtte opp om utviklingen i det nye Sør-Afrika. "Cricket kan bli en katalysator for forandring og kan ha en bred virkning på samfunnet hvis vi klarer å skape en rasefri sport," sier Hunte.

Sør-Afrika er fra gammelt av en fotballspillende nasjon, men cricket er den sporten i landet som vokser raskest blant de svarte. Hunte har tatt med seg sin kjærlighet til menneskene og sin kjærlighet til cricket inn i de sør-afrikanske storbyene og de svarte og fargete forstedene som ligger rundt dem. Han er blitt noe av en redningsmann for mange unge i hardt belastede miljøer, skriver den australske avisen "Weekend Australian".

Forsoning og samarbeid rundt Østersjøen

Jugoslavia har vist hvilke tragedier hat og hevn mellom folkegrupper kan utløse. Like øst for oss, i de baltiske land, finnes det også etniske og nasjonale motsetninger som kan slå ut i lys lue. I Estland og Latvia er henholdsvis ca. 30 og 40 prosent av befolkningen russere. Mellom dem og den baltiske flertalls-befolkningen hagler det med gjensidige beskyldninger om brudd på menneskerettighetene og forsøk på undertrykkelse. 50 års russisk okkupasjon, deportering av titusener av baltene til Sibir og innflyttingen av hundretusener fra andre deler av den tidligere Sovjetunionen, er en lett antenkelig fortid.

Dette er bakgrunnen for et Østersjøseminar om "Forsoning og samarbeid - byggesteiner for demokrati", som fant sted i København 25.-29. mai i Moralsk Opprustnings regi. Seminaret ble finansiert av det danske utenriksministeriets demokrati-fond, og ble åpnet av den danske minister for nordisk og baltisk samarbeid, Flemming Kofod-Svendsen.

Blant deltakerne fra Russland, de baltiske land og Polen var tre medlemmer av Estlands første regjering etter uavhengigheten, og lederen for den Russiske Demokratiske Bevegelse, det mest autoritative talerør for den russiske befolkning i Estland. Fra Moskva kom viseformannen i det russiske parlamentets komite for inter-etniske spørsmål. Blant de skandinaviske deltakerne var Latvias general-konsul i Norge.

Den 27. mai fløy alle de 30 seminardeltakerne til Sør-Jylland, hvor de var gjester hos det tyske mindretallet i Danmark. Også ledere for det danske mindretallet i Tyskland sluttet seg til dem. Dette dansk-tyske vertskapet ga et overbevisende bilde av de samarbeidsordninger man hadde kommet frem til. "De tysk-danske grenseområder kan være et eksempel for andre," skrev dr. Karl Mitterdorfer i en hilsen til vertskap og gjester.

Ingen magi mot etnisk konflikt?

Delstaten Meghalaya i nord-øst India har en vanskelig beliggenhet, inneklemt som det er mellom Bangladesh, Burma, Kina og Nepal. Konflikt mellom forskjellige etniske grupper har i de siste månedene kostet hundrevis av menneskeliv. I hovedstaden Shillong fant det sted en MRA-konferanse i dagene 7. - 14. april. Over 1000 mennesker kom til åpningen i byens største sal. "La oss bli kvitt overtroen på at en eller annen politisk magi skal løse våre etniske problemer," sa delstatens guvernør i sin åpningstale. "Det kan bare skje hvis hver og en av oss betaler en pris." Hans appell var ikke forgjeves. Fra nabostaten Nagaland var en kvinne kommet til konferansen med sin sønn. Hennes mann og svoger var blitt

Han er bosatt i Sør-Tyrol og har lenge vært president for Den Føderale Union av Europeiske Mindretall (FUEN). "Moralsk Opprustning har lang fartstid i arbeidet for å løse etniske konflikter. Jeg tenker da særlig på innsatsen i Sør-Tyrol. Vi håper dette arbeidet vil bære gode frukter i Østersjø-regionen."

Noen sitater fra seminaret

Pioner for Solidaritet og tidligere statssekretær hos president Walesa: "Det nytter ikke å fokusere på hvem som har rett. Våre barn vil ikke være interessert i om vi har mere rett enn våre naboer, men i hva slags fremtid vi overlater dem."

Deltakerne i Østersjø-seminaret på besøk i Sør-Jylland. T.h. formannen i Bund Deutscher Nord-Schleswiger, det tyske mindretallets organisasjon i Danmark.

Direktøren for det Danske Utenrikspolitiske selskap: "Jeg nærer en dyp beundring for at russerne kunne avvikle kommunismen uten vold. Det russiske folk har vist seg å være mye bedre enn den sovjetiske elite holdt dem for. Hevn er ingen gangbar vei. Den eneste varige løsning

nå er å bygge gjensidig tillit."

Lektor ved senteret for europeiske studier, Århus universitet: "Om et demokrati skal fungere avhenger mere av befolkningens mentalitet enn av strukturene. Det kommer ikke bare an på ideene, men på daglig praksis; på hjertets vaner som reflekterer våre verdier og er kjernen i 'det sivile samfunn', den politiske kultur."

Russisk parlamentsmedlem: "Ingen form for mildt diktatur vil fungere i Russland. Vi fortrekker demokratiet, selv et dårlig demokrati. Den demokratiske vei er min forpliktelse. Møter som vi har hatt her, er ytterst viktige. Vi må ha flere på forskjellige nivåer og særlig i konfliktområdene. Når og hvor bør vi tenke gjennom når vi nå kommer hjem."

JJW

drept av ekstremister. Før de reiste hjem igjen, besluttet sønnen seg til ikke å ta hevn på dem som hadde drept hans far.

Hovedtaler på konferansen var Rajmohan Gandhi. Virkelig storhet, sa han, kommer ikke an på makt, penger eller våpen, men på kvaliteten av omsorg for ens naboer.

Blant deltakerne var ledere for folkegrupper som hadde tydd til vold. Noen kom med velforberedte forklaringer av egne standpunkter og mål. Til deres overraskelse fokuserte konferansen ikke på hvem som var skyldig, men på de holdningsendringer hos enkeltmennesker som kan bane vei for løsninger.

sakset

Sammen med Jernteppetts fall og fredsavtalen i Midtøsten er forsoningen mellom Sør-Afrikas sorte og hvite en av vår tids store triumfer for politisk lederskap og moderasjon. Sør-Afrikas valg har vist verden at de politiske miraklers tid ikke er forbi. De to lederne som for få måneder siden sto i Oslo rådhus og sammen mottok Nobels fredspris, har ført sin forsoningslinje til praktisk-politisk suksess.

Leder i Aftenposten, 4.5.94

Det var en stor, tett opplevelse å være til stede som observatør ved valget, istemte Kristin Halvorsen, SV, som nærmest følte seg andektig ved minnet om de mange mennesker hun hadde møtt, som stille og respektfullt og iført sine beste søndagsklær utførte sin hittil ukjente borgerplikt. Et tankekors er det ifølge Halvorsen, hvordan disse menneskene som har lidd så mye, slitt så mye og blitt trakassert i en grad vi ikke kan drømme om, ikke tyr til hevn. Nå syntes valgspåket å være: Brett opp ermene, nå skal Sør-Afrika bygges opp.

Aftenposten, 4.5.94

For meg er dette et mirakel. Det er Guds hånd vi har sett i virksomhet. Andre ord finner jeg ikke.

Kenneth Kaunda, tidl. president i Zambia, om valget i Sør-Afrika, Arbeiderbladet, 4.5.94

Dessverre styres vi, som Gro sier, for mye av øyeblikkets tyranni. Vi presses til å ta kortsiktige avgjørelser i en presset situasjon, i strid med de langsiktige hensyn og mål. Vi politikere bør ta mer ansvar for samfunnets langsiktige utvikling, ikke bare frem til neste valg. Vi må også huske at arbeiderbevegelsen er et produkt av industrialiseringen, av det å utnytte naturressurser. Det er dynamikken, safta i bevegelsen. Utvikling har vært synonymt med utbygging og vekst. Det var den kulturen som skapte meg til et politisk menneske. Nå er vi kommet til et tidsskille. Men det tar tid å endre drivkraften i en så stor bevegelse.

Miljøverminister Thorbjørn Berntsen i Aftenposten, 17.4.94

Det er ingen tvil om at noen av de flotteste byggverk i verden bare har vært mulig å realisere fordi folk har gjort det i tro. Religion later til å ha den utrolige egenskapen at den forløser kreativitet. Når folk blir tent for å gjøre noe til Guds ære, glipper den naturlige bremsen som alltid hemmer oss, den som ligger i den innebyggede janteloven. Da kan man samle kreftene i en retning. Man får lov til å strekke seg så langt man kan.

Professor Astrid Nøkleby Heiberg i Vårt Land, 19.2.94

Sagnet om den hellige Georg som nedkjempet dragen, er et godt og sterkt bilde på hva livet dypest sett dreier seg om. Nemlig å identifisere udyrene i verden og utfordre dem til kamp. Jeg må bare akseptere at det onde finnes og forsøke å lære å slåss mot det. Og jeg trenger ikke gå langt. Frontlinjen i denne striden går midt inne meg selv.

Stein Løvold, Norges speiderforbunds leder, i Vårt Land, 23.4.94

Hvis Europas ledere bruker så mye tid på å strides om kontinentets integrasjon at gjennomarbeidelsen av andre problemer blir skadelidende, vil de europeiske nasjoner stå dårlig rustet til å møte morgendagens utfordringer, enten det dreier seg om befolkningsvekst, immigrasjon, klimaendringer eller virkningen av ny teknologi.

Alt i alt hviler det på dem som vil forene Europa å vise hvordan de kan skape en livsdyktig enhet som er seg sitt verdensansvar bevisst, uten å gjemme seg bak mur og selvisk lovgivning, og uten å bryte med den globaliseringsprosessen som vi befinner oss i.

Historikeren Paul Kennedy i "Preparing for the Twenty-first Century" Random House, New York 1993

Jeg mener en hver film tar opp spørsmålet om moral. Hver gang du tar opp et kamera og filmer noen, hver gang du skriver en historie, er du moralist uansett om du liker det eller ikke. Om du fornektet det, ligger det et moralsk standpunkt i den fornektelsen.

Filmskaperen Wim Wenders i Norsk Filmblad nr. 2 - 1994

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.